

Regeringens proposition

2003/04:68

Överenskommelse med Förenta nationerna om
immunitet och privilegier vid FN-möten i Sverige

Prop.
2003/04:68

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 19 februari 2004

Göran Persson

Carin Jämtin
(Utrikesdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner avtalet med Förenta nationerna om immunitet och privilegier vid FN-möten i Sverige. Vidare föreslås att riksdagen antar ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Avtalet skall tillämpas på samtliga småskaliga möten, exempelvis seminarier, som hålls i FN:s regi i Sverige. Avtalet anger bl.a. vilken immunitet och vilka privilegier som skall tillämpas i samband med sådana möten.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall	4
3	Ärendet och dess beredning.....	5
4	Avtalets innehåll	5
5	Godkännande av avtalet.....	7
6	Ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.....	8
7	Kostnader.....	8
	Bilaga: Ramavtal (med sidobrev) mellan Konungariket Sverige och Förenta nationerna om arrangemang avseende immunitet och privilegier samt vissa andra frågor med avseende på Förenta nationernas möten som hålls i Sverige.....	9
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 februari 2004.....	15

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner ramavtalet mellan Sverige och Förenta nationerna om arrangemang avseende immunitet och privilegier samt vissa andra frågor med avseende på Förenta nationernas möten som hålls i Sverige (avsnitt 5),
2. antar regeringens förslag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Härigenom föreskrivs att bilagan till lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall¹ skall ha följande lydelse.

Föreslagen lydelse

Bilaga²

Immunitet och/eller privilegier gäller för följande

Tillämplig internationell överenskommelse

Internationella organ

Fysiska personer

2a *Förenta nationerna (FN)*

Deltagare och andra personer med uppdrag vid möten som arrangeras av Förenta nationerna i Sverige

Ramavtal den 19 november 2003 mellan Konungariket Sverige och Förenta nationerna om arrangemang avseende immunitet och privilegier samt vissa andra frågor med avseende på Förenta nationernas möten som hålls i Sverige

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Lagen omtryckt 1994:717.

² Senaste lydelse 2002:621.

3 Ärendet och dess beredning

Förenta nationerna anordnar årligen ett flertal tidsmässigt kortare möten i Sverige. Inför vart och ett av dessa möten uppställer FN som krav att vissa frågor om immunitet och privilegier för deltagarna skall regleras genom en särskild överenskommelse. Detta är för svensk del både arbetskrävande och omständligt då regeringsbeslut måste fattas för vart och ett av dessa avtal. FN yrkar även i sammanhanget på att kretsen av personer som skall åtnjuta immunitet och privilegier skall vara vidare än den som idag täcks av lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Detta leder varje gång till omfattande förhandlingar i syfte att undvika behov av lagstiftning för ett enskilt möte.

Då möjligheterna att kunna påta sig värdskapet för FN-möten i Sverige bedöms vara av stor politisk betydelse har ett permanent avtal som skall reglera immunitet och privilegier vid framtida FN-möten i Sverige framförhandlats. Avtalet med sidobrev finns som *bilaga*.

Regeringen beslutade den 18 september 2003 att överenskommelsen skulle undertecknas, vilket skedde den 19 november 2003 med reservation för riksdagens godkännande.

Lagrådet

Eftersom den föreslagna lagändringen är av enkel beskaffenhet anser regeringen inte att Lagrådets yttrande behöver inhämtas.

4 Avtalets innehåll

Allmänt

Avtalet skall tillämpas på samtliga framtida möten som hålls i FN:s regi i Sverige. Det anger vilken immunitet och vilka privilegier som skall tillämpas i samband därmed (artikel II).

Enligt definitionerna (artikel I) förstås med möte varje seminarium, symposium, kurs, arbetsgrupp och annat småskaligt möte som anordnas i Sverige i FN:s regi. Avtalet skall därmed inte tillämpas på storskaliga konferenser vilka vanligtvis kräver andra arrangemang.

Med möteslokaler avses varje lokalitet, inklusive konferensrum för informella möten, kontorsutrymmen, arbetsplatser och därtill hörande faciliteter som tillhandahålls av Sverige för det aktuella mötet.

Personer som skall åtnjuta immunitet

Artikel III anger vilka grupper av personer som skall åtnjuta immunitet och privilegier samt i vilken utsträckning. De i artikel III, punkterna 1-2,

angivna personkretsarna jämte omfattningen av immunitet och privilegier som åtnjuts av dessa är endast en uppräknning av åtaganden som Sverige redan har påtagit sig och genomfört genom 1976 års lag om immunitet och privilegier i vissa fall. Dessa punkter återspeglar således redan gällande rätt i Sverige.

Vad avser punkten 3 i artikel III innebär denna att personal som Sverige ställer till förfogande för att utföra uppgifter för FN som är direkt relaterade till mötet skall åtnjuta immunitet mot rättsliga åtgärder med avseende på deras muntliga eller skriftliga uttalanden och varje annan handling av dem som de företagit i tjänsten i samband med mötet.

Artikel III, punkten 4 innebär att samtliga personer som deltar i mötet samt de som utför uppgifter där skall åtnjuta sådant tillmötesgående från svenska myndigheter som är möjligt inom ramen för gällande regelverk och som är nödvändigt för att de skall kunna utföra sina uppgifter på ett oberoende sätt i samband med mötet.

Rätt att resa in till och ut från Sverige

Artikel IV innebär att samtliga deltagare och personer som skall utföra arbetsuppgifter vid mötet skall ha rätt att resa in i och ut från Sverige samt att inga begränsningar skall åläggas dem såvitt avser resor till och från möteslokalerna. Visering skall beviljas utan kostnad och så fort som möjligt, dock ej senare än två veckor före det att mötet börjar förutsatt att ansökan om visering görs senast tre veckor före mötets påbörjande. Om ansökan görs senare skall visering utfärdas senast tre dagar efter det att ansökan gjordes. För såvitt visering inte har kunnat utfärdas före den sökandes ankomst till Sverige skall Sverige säkerställa att viseringen levereras vid ankomstflygplatsen. Vidare skall utresetillstånd beviljas, i de fall sådana är nödvändiga, utan kostnad och ej senare än tre dagar före mötets avslutande. I enlighet med FN:s fasta praxis tolkas artikel IV så att den inte utesluter att värdlandet på goda grunder motsätter sig att utfärda visering för en viss person om invändningen har samband med viss brottslighet eller säkerhetsrelaterade frågor och inte beror på nationalitet eller på religiös, yrkesmässig eller politisk tillhörighet. Någon motivering till varför en viss individ förnekas visering behöver inte lämnas.

Skatte- och tullfri införsel av utrustning och förnödenheter, m.m.

Artikel V anger att företrädare för informationsmedia skall ha rätt att, skatte- och tullfritt, tillfälligt föra in all utrustning, inklusive teknisk utrustning, samt att Sverige skall efterge varje importavgift och skatt på utrustning som är nödvändig för mötet. Sverige skall utan dröjsmål utfärda nödvändiga in- och utförseltillstånd härför. Då denna bestämmelse måste anses utgöra sedvanliga privilegier omfattas den av artikel 133 i Rådets förordning (EEG) nr 918/83. Således äger Sverige ingå ett avtal med en sådan bestämmelse.

Artikel VI innebär att Sverige skall tillhandahålla sådant polisskydd som är nödvändigt för att mötet skall kunna hållas utan störningar samt i säkerhet och lugn. I det fall sådant skydd behövs skall en högre regeringsföreträdare utses som skall fungera som kontaktperson gentemot en av FN utsedd högre tjänsteman.

Ansvar för skada

Sverige skall enligt artikel VII ansvara för att hantera varje åtgärd eller krav som riktar sig mot Förenta nationerna eller dess tjänstemän rörande person- och egendomsskador i möteslokalerna eller som orsakas genom användande av transportmedel som ställts till förfogande eller kontrolleras av Sverige i samband med mötet. Detsamma gäller åtgärder och krav som riktas mot Förenta nationerna eller dess tjänstemän som härrör från anställning av personal som ställs till förfogande eller arrangeras av Sverige. Sverige skall hålla Förenta nationerna och dess tjänstemän skadelösa med anledning av alla sådana anspråk med undantag för fall där Sverige och Förenta nationernas generalsekreterare är överens om att grunden för anspråket härrör från en skada som orsakats uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet.

Tvistlösning och slutbestämmelser

Artikel VIII innehåller en i sammanhanget sedvanlig tvistlösningsklausul. Artikel IX innehåller sedvanliga slutbestämmelser.

5 Godkännande av avtalet

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner ramavtalet mellan Sverige och Förenta nationerna om arrangemang avseende immunitet och privilegier samt vissa andra frågor med avseende på Förenta nationernas möten som hålls i Sverige.

Skälen för regeringens förslag: Det bedöms vara av stor politisk betydelse att Sverige kan påta sig värdskapet för möten som anordnas av Förenta nationerna. I samband med sådana möten uppställer FN som krav att vissa frågor om immunitet och privilegier för deltagarna skall regleras genom en särskild överenskommelse. FN yrkar i dessa sammanhang också att kretsen av personer som skall åtnjuta immunitet skall omfatta fler personer än de som idag täcks av lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Sammantaget leder detta till ett omfattande arbete med särskilda regeringsbeslut och omfattande förhandlingar i syfte att undvika lagstiftning för enskilda möten. Överenskommelsen kommer att effektivisera och förenkla processen vid framtida möten.

Immunitet innebär att en talan inför domstol eller en ansökan om verkställighet skall avvisas. Privilegier innebär vissa undantag från

nationell lagstiftning. Genom överenskommelsen erhåller Förenta nationerna och berörda personer vid FN-möten i Sverige immunitet och privilegier motsvarande vad som gäller för andra internationella organisationer.

Avtalet träder i kraft första dagen i den första månaden efter det att Förenta nationerna mottagit Sveriges ratifikationsinstrument.

6 Ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Regeringens förslag: Lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall skall även omfatta deltagare i möten som hålls av Förenta nationerna i Sverige.

Skälen för regeringens förslag: För att överenskommelsens bestämmelser om immunitet och privilegier skall bli gällande inför svenska domstolar och myndigheter måste de införlivas i svensk rätt.

Frågor om immunitet och privilegier för internationella organ och personer med anknytning till sådana organ regleras i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Enligt 4 § åtnjuter vissa i en bilaga till lagen angivna organ och personer med anknytning till sådana organ immunitet och privilegier enligt vad som bestämts i stadga eller avtal som är i kraft i förhållande till Sverige. Bilagan bör kompletteras så att den omfattar också deltagare i möten anordnade av Förenta nationerna i Sverige. Immuniteten och privilegierna gäller i den utsträckning som framgår av avtalet.

Avtalet träder i kraft första dagen i den första månaden efter det att Förenta nationerna mottagit Sveriges ratifikationsinstrument. Med hänsyn till att det redan nu inte säkert kan anges när avtalet träder i kraft bör den föreslagna lagändringen träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

7 Kostnader

Enligt regeringens bedömning torde inga kostnader uppkomma som en direkt följd av denna proposition.

Ramavtal mellan Konungariket Sverige och Förenta nationerna om arrangemang avseende immunitet och privilegier samt vissa andra frågor med avseende på Förenta nationernas möten som hålls i Sverige

Prop. 2003/04:68
Bilaga

Konungariket Sverige och Förenta nationerna,

som beaktar att Förenta nationernas möten som hållits i Sverige genom åren har varit gynnsamma för båda parter och fortsätter att skapa tillfällen till framgångsrikt utbyte,

som beaktar att ett avtal om relevanta arrangemang avseende immunitet och privilegier för ombud, observatörer och andra personer som deltar i och arbetar med sådana möten i Sverige skulle förenkla förhandlingarna vid kommande möten,

som beaktar att Sverige den 28 augusti 1947 blev fördragsslutande stat i konventionen rörande Förenta nationernas privilegier och immuniteter, som antogs av Förenta nationernas generalförsamling den 13 februari 1946, och

som beaktar att Sverige den 12 september 1951 blev fördragsslutande stat i konventionen rörande privilegier och immunitet för Förenta nationernas fackorgan, som antogs av Förenta nationernas generalförsamling den 21 november 1947,

har kommit överens om följande.

Artikel I Definitioner

För de syften som avses i detta avtal gäller följande definitioner.

- a) *Parter* i avtalet: Konungariket Sverige ("Sverige") och Förenta nationerna.
- b) *Möten*: alla seminarier, symposier, kurser, arbetsgrupper och andra möten med deltagande i mindre skala, som hålls i Sverige i Förenta nationernas regi.
- c) *Möteslokaler*: alla lokaler, inklusive sammanträdesrum för informella möten, kontorsutrymmen, arbetslokaler och andra tillhörande lokaler som Sverige på lämpligt sätt ställer till förfogande för varje särskilt möte.

Artikel II Syfte och ändamål

Detta avtal gäller alla möten som hålls i Sverige i Förenta nationernas regi och reglerar arrangemang avseende immunitet och privilegier samt andra frågor i samband med sådana möten inom Sveriges territorium, såvida inte annat avtalas skriftligen.

Artikel III Immunitet och privilegier

1. Konventionen rörande Förenta nationernas privilegier och immuniteter, som antogs av generalförsamlingen den 13 februari 1946, skall tillämpas på möten som hålls i Sverige. Särskilt gäller

a) att ombud för stater skall åtnjuta immunitet och privilegier enligt artikel IV i konventionen,

b) att Förenta nationernas tjänstemän som utför uppgifter i samband med ett möte skall åtnjuta immunitet och privilegier enligt artiklarna V och VII i konventionen, samt

c) att sakkunniga på uppdrag för Förenta nationerna i samband med ett möte skall åtnjuta immunitet och privilegier enligt artiklarna VI och VII i konventionen.

2. Ombud för Förenta nationernas fackorgan och andra FN-relaterade organ skall på tillämpligt sätt åtnjuta immunitet och privilegier som avses i konventionen rörande privilegier och immunitet för Förenta nationernas fackorgan, som antogs av generalförsamlingen den 21 november 1947, och i avtalet om privilegier och immunitet för Internationella atomenergiorganet av den 1 juli 1959.

3. Personal som ställs till förfogande av Sverige och utför uppgifter för Förenta nationerna som är direkt relaterade till att betjäna ett möte skall åtnjuta immunitet mot rättsliga förfaranden med avseende på muntliga och skriftliga uttalanden de gjort och varje annan handling de företagit i tjänsten i samband med ett möte.

4. Utan hinder av föregående punkter skall alla deltagare och personer som fullgör uppgifter i samband med ett möte, däribland lokal personal och alla inbjudna till ett möte, åtnjuta sådana lätnader och förmåner som är nödvändiga för att de oberoende skall kunna fullgöra sina uppgifter i samband med ett möte.

Artikel IV Rätt till inresa och utresa

1. Alla deltagare och personer som fullgör uppgifter i samband med ett möte som hålls i Sverige skall ha rätt att resa in i och ut från Sverige, och inget hinder skall resas mot deras genomresa till och från möteslokalerna.

2. De skall åtnjuta lätnader för att snabbt kunna resa. Visum och inresetillstånd skall, när sådana fordras, utfärdas avgiftsfritt så snabbt som möjligt och senast två veckor före dagen för mötets öppnande, om ansökan om visum har gjorts minst tre veckor före mötets öppnande. Om ansökan görs senare, skall visum utfärdas senast tre dagar efter mottagandet av ansökan. Arrangemang skall också träffas för att säkerställa att visum för den tid mötet varar överlämnas på flygplatsen vid ankomsten till deltagare som inte har kunnat få visum före ankomsten.

3. Utresetillstånd skall, när sådana fordras, utfärdas avgiftsfritt och så snabbt som möjligt och i varje fall senast tre dagar före mötets avslutande.

Artikel V Införsel och utförsel

Sverige skall tillåta skattefri och tullfri tillfällig införsel av all utrustning, däribland teknisk utrustning, som medförs av företrädare för informationsmedia och efterge krav på införselavgifter och skatter på utrustning som behövs för ett särskilt möte. Sverige skall för detta ändamål utan dröjsmål utfärda erforderliga införsel- och utförseltillstånd.

Artikel VI Polisskydd

Sverige skall ge sådant polisskydd som kan behövas för att trygga att ett möte genomförs effektivt i en säker och lugn omgivning som är fri från alla slags störningar. När sådan polisinsats fordras, skall en högre statlig tjänsteman förordnas att nära samarbeta med en förordnad högre tjänsteman från Förenta nationerna.

Artikel VII Ansvar

1. Sverige skall ansvara för hantering av varje åtgärd och anspråk mot Förenta nationerna eller dess tjänstemän som avser

a) personskada eller skada på eller förlust av egendom i möteslokalerna,

b) personskada eller skada på eller förlust av egendom som orsakats av eller som uppkommit i samband med ett möte vid bruk av transportmedel som tillhandahållits av Sverige eller som står under svensk kontroll, och

c) anlåtande för mötet av personal som tillhandahållits eller anlåtats av Sverige.

2. Sverige skall ersätta och hålla Förenta nationerna och dess tjänstemän skadeslösa med avseende på sådana åtgärder och anspråk, utom då Sverige och Förenta nationernas generalsekreterare är överens om att åtgärderna eller anspråken föranleds av uppsåt eller grov vårdslöshet från sådana personers sida.

Artikel VIII Tvistlösning

Tvister om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal skall, utom vad gäller en tvist för vilken § 30 i konventionen rörande Förenta nationernas privilegier och immuniteter eller något annat avtal är tillämpligt, om parterna inte kommer överens om annat, lösas genom förhandlingar eller på annat överenskommet sätt. En sådan tvist som inte löses genom förhandlingar eller på annat överenskommet sätt skall på endera partens begäran hänskjutas för slutligt avgörande till en skiljedomstol bestående av tre skiljedomare, av vilka en skall tillsättas av Förenta nationernas generalsekreterare, en av Sverige och den tredje, som skall vara ordförande, av de båda förstnämnda skiljedomarna. Om endera parten inte tillsätter en skiljedomare inom tre månader efter det att den andra parten har meddelat namnet på sin skiljedomare, eller om de första två skiljedomarna inte inom tre månader efter tillsättningen eller utnämningen av den andra skiljedomaren tillsätter en ordförande, skall denna skiljedomare utnämnas av presidenten i Internationella domstolen på begäran av endera av de tvistande parterna. Såvida parterna inte kommer överens om annat, skall skiljedomstolen anta sin egen arbetsordning, bestämma om ersättning till sina ledamöter och fördelningen av kostnaderna mellan parterna samt fatta alla beslut med två tredjedels majoritet. Skiljedomstolens beslut i alla procedurfrågor och sakfrågor skall vara slutgiltiga och, även om de meddelas i någondera partens frånvaro, vara bindande för dem båda.

Artikel IX Slutbestämmelser

1. Detta avtal skall inte hindra parterna från att träffa särskilda avtal om organisatoriska och ekonomiska frågor för enskilda möten som hålls i Sverige.

2. Detta avtal skall undertecknas av båda parter. Det skall ratificeras av Sverige och träder i kraft den första dagen i den första månaden som

följer efter Förenta nationernas mottagande av meddelande från regeringen om dess ratificering.

3. Detta avtal kan ändras genom skriftlig överenskommelse mellan parterna. För ändringar skall gälla vad som stadgas i punkt 2 ovan.

4. Detta avtal ingås på obegränsad tid. Vardera parten får säga upp det genom ett meddelande till den andra parten. Avtalet skall upphöra att gälla sex månader efter dagen för mottagandet av ett sådant meddelande. Uppsägningen skall inte inverka på möten för vilka särskilda avtal om organisatoriska och ekonomiska frågor redan har träffats.

Upprättat i New York den 19 november 2003 i två original på engelska språket.

För Konungariket Sveriges regering: För Förenta nationerna:

Pierre Schori
Ambassadör
Ständigt ombud vid Förenta
nationerna

Ralph Zacklin
Biträdande generalsekreterare för
rättsärenden

Förenta nationerna
Högkvarteret
New York

Den 19 november 2003

Till ambassadör Pierre Schori, Sveriges ständiga ombud vid Förenta nationerna

Herr ambassadör,

I samband med det i dag undertecknade ramavtalet mellan Konungariket Sverige och Förenta nationerna om arrangemang avseende immunitet och privilegier samt vissa andra frågor med avseende på Förenta nationernas möten som hålls i Sverige ("avtalet"), får jag härmed bekräfta följande.

I enlighet med Förenta nationernas sedan länge fastlagda praxis avseende möten som hålls utanför högkvarteret och i enlighet med relevanta artiklar i Förenta nationernas stadga, tolkas artikel IV i avtalet av Förenta nationerna som att inte utesluta att värdlandet framlägger välgrundade invändningar mot en viss person. Sådana invändningar skall dock endast beaktas om de avser särskilda brotts- eller säkerhetsrelaterade frågor och inte nationalitet, religion, yrkestillhörighet eller politisk tillhörighet.

Högaktningsfullt

Ralph Zacklin
Biträdande generalsekreterare för rättsärenden

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 februari 2004

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Ulvskog, Sahlin, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Lövdén, Ringholm, Karlsson, Lund, Andnor, Björklund, Jämtin

Föredragande: statsrådet Jämtin

Regeringen beslutar proposition 2003/04:68 Överenskommelse med Förenta nationerna om immunitet och privilegier vid FN-möten i Sverige